Beantwoording technische vragen Kadernota 2026: gesteld voorafgaand en tijdens het IBC

Versie: 6 juni 2025

Inhoud

1. 1.1 Technische vragen BOB 2
2. 1.2 Technische vragen GroenLInks 2
3. 1.3 Technische vragen ChristenUnie 3
4. 1.4 Technische vragen Elvira Patelias 10

1.1 Technische vragen BOB

Nagekomen vragen

Vraag 1: Bezuinigingen op het P-budget: hoe verhoudt het begroten op het maximum van de schaal zich tot de omliggende gemeenten?

Antwoord: Het begroten van de loonkosten op het maximum van de schaal is één van de uitgangspunten van de systematiek Personeelsbudget (P-budget). In de meest recente evaluatie van de systematiek P-budget uitgevoerd door Berenschot in 2023 (2023-063987) is de systematiek P-budget vergeleken met een aantal vergelijkbare gemeenten. Hieruit volgt dat er geen algehele best practice is op het gebied van een systematiek en dat er geen beter alternatief vormt voor de systematiek die momenteel door gemeente Overbetuwe wordt benut. In verhouding tot de andere gemeenten kent Overbetuwe de meest formeel ingebedde systematiek voor het P-budget. In de praktijk kennen alle gemeenten een bepaalde systematiek, zij het dat deze niet altijd even formeel en uitgebreid is vastgesteld binnen de organisatie.

1.2 Technische vragen GroenLInks

Nagekomen vraag

Vraag 1: Ombuigingen 5.04. Er wordt verwezen naar 5.06 . Klopt de verwijzing? 5.06 staat niet in de bijlagen

Antwoord: Deze verwijzing klopt inderdaad niet. Het oorspronkelijke format 5.06 betrof de inzet van de cultuurcoach waar in de tekst van dit format 5.04 naar wordt verwezen. Wat er staat over het budget Cultuur klopt overigens nog wel.

1.3 Technische vragen ChristenUnie

Vraag 1. Is er een overzicht te delen van de ontwikkeling baten en lasten 2018 t/m 2024 in Overbetuwe, met daarin inzicht in begroot vs gerealiseerd resultaat en met onderscheid tussen het resultaat voor en na inzet van (bestemming)reserves?
Antwoord: Zie bijlage 1.

Vraag 2. Is er een overzicht te delen van huidige bestemmingsreserves met daarbij in ieder geval startjaar reserve, ontwikkeling begroting en realisatie per jaar en verwacht jaar van realisatie?
Antwoord: Zie bijlage 2

Vraag 3. Is inzicht te geven in preventie vs niet-preventie gerelateerde inzet van zowel a) begroting2025/kadernota 2026 per programma als b) het overzicht van alle ombuigingsopties?
Antwoord:
Conform de raad breed aangenomen motie 'Handhaaf preventie en kwaliteit van zorg[1]' is gevraagd om inzicht te geven in de preventiebudgetten en (voor zover mogelijk) de impact hiervan. Preventie is een breed begrip waarvoor diverse definities bestaan. Ten behoeve van het gevraagde inzicht in de baten van preventie, de kadernota en de programmabegroting hebben wij ons beperkt tot preventieve programma's en maatregelen ter *voorkoming van latere psychische, sociale, maatschappelijke en medische problemen.*
Het is (technisch) mogelijk om per programma en van alle ombuigingsopties aan te geven of deze onder de hierboven gehanteerde definitie van preventie vallen. Dit vraagt meer tijd.

Aanvullende beantwoording vraag 3 ChristenUnie
Zoals toegezegd bij de informatiebijeenkomst dd. 3 juni jongstleden over de Kadernota 2026 ontvangt u hierbij aanvullende beantwoording op uw technische vraag.

Daarbij vinden wij het belangrijk te vermelden dat preventie in zekere mate een zogeheten 'containerbegrip' is. Of een bepaalde interventie wel of niet preventief is, en zo ja in welke mate, is afhankelijk van de gehanteerde definitie van preventie. Zo kan bijvoorbeeld onderscheid gemaakt worden in doelgroep (van gezonde bevolking tot chronisch zieke mensen), de fase van preventie (van primaire preventie, het voorkomen dat gezonde mensen ziek worden of klachten krijgen, secundaire preventie, ofwel het in een zo vroeg mogelijk stadium opsporen van beginnende klachten en/of gezondheidsrisico's tot tertiaire preventie, het voorkomen van complicaties of verergering bij mensen die al ziek zijn) of naar doel: ziektepreventie, gezondheidsbevordering of

[1] 24-07-02.06 M5 motie PvdA, GL, VVD, D66, CDA, CU, GBO, OBN Motie handhaaf preventie en kwaliteit van zorg aangenomen

gezondheidsbescherming[1]. De hier genoemde terminologie is primair geënt op de lichamelijke/somatische gezondheid van mensen, maar deze rangschikkingen kunnen ook gehanteerd worden voor het algehele welzijn of de mentale- en financiële gezondheid van onze inwoners.

Uw vraag is dan ook niet eenvoudig te beantwoorden en het gegeven antwoord is dan ook bij voorbaat aan discussie onderhevig. Desalniettemin hebben wij in onderstaande overzichten geprobeerd een categorisering te maken tussen de verschillende ombuigingsmogelijkheden naar de mate waarin er sprake is van preventieve werking. We hebben ons daarbij beperkt tot 3 categorieën: ja, nee en deels. Nogmaals: dit is afhankelijk van definities en leent zich in veel gevallen voor discussie danwel verdieping, een exercitie die veel tijd kost.

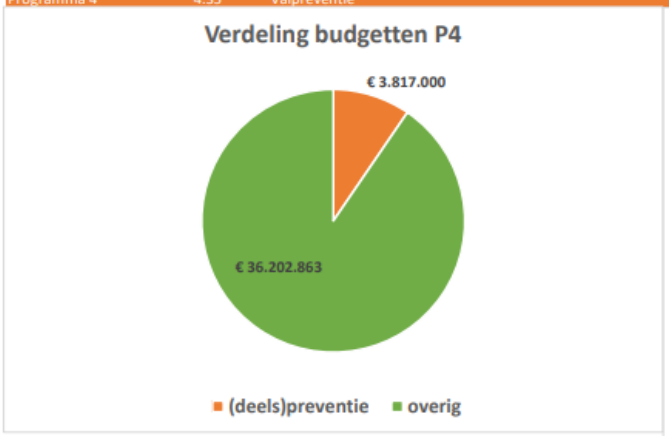
Wij hebben ons bij de beantwoording van uw vraag beperkt tot het sociaal domein, specifiek de programma's 4 en 5. Dat laat onverlet dat ook in andere programma's sprake is van inzet waarvan met recht gesteld kan worden dat daar een preventieve of gezondheid bevorderende werking van uit gaat (denk bijvoorbeeld aan sporten en bewegen, of schone lucht). Voor nu hebben wij dit buiten beschouwing gelaten.

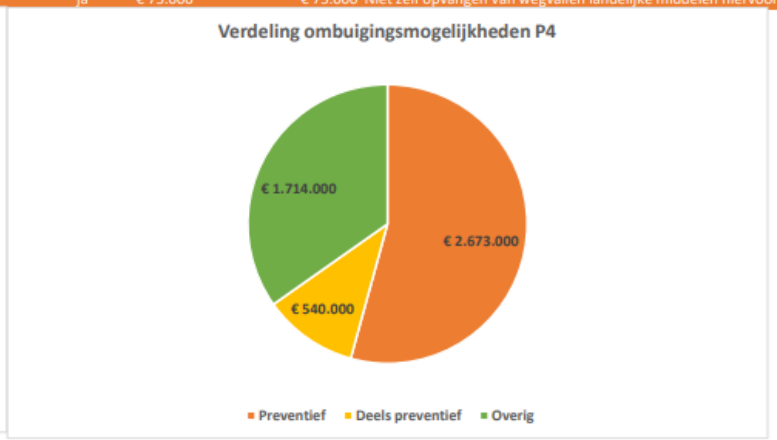
Tot slot herhalen wij dat het college bij haar afweging voor het dekkingsvoorstel indachtig uw motie *"Handhaaf preventie en kwaliteit van zorg"* heeft gehandeld en preventieve maatregelen zoveel mogelijk heeft ontzien. Ook wijzen wij u er opnieuw op dat niet iedere gemeentelijke investering in preventie ook als baat op de gemeentelijke begroting landt[2]. Waar dit wel het geval is, werkt een positief financieel effect van preventieve maatregelen door in de jaarlijkse lasten en derhalve ook de ramingen voor de toekomst.

[1] Zie https://www.vzinfo.nl/preventie/wat-is-preventie
[2] Zie pagina 11 van de Kadernota

Overzicht preventieve/niet-preventieve maatregelen programma 4

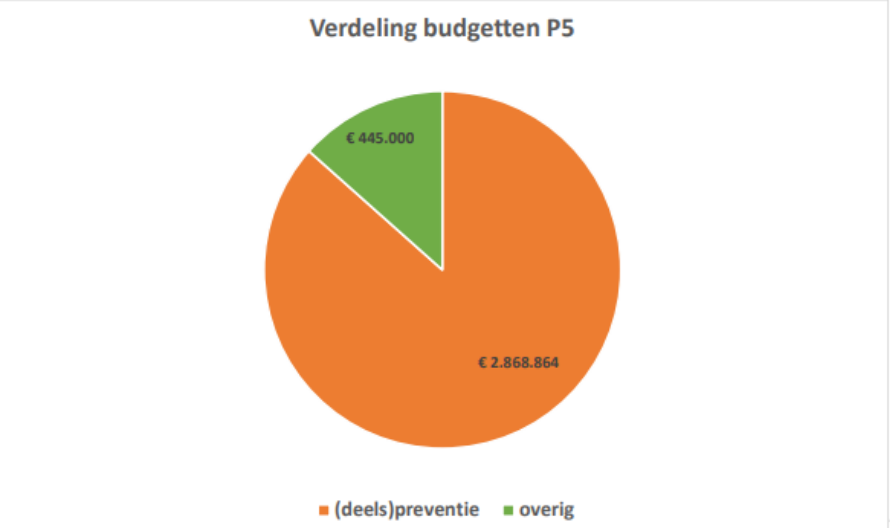
Programma	Nr. ombuiging	Omschrijving	Preventief?	Budget	Mogelijke ombuiging	Korte toelichting
Programma 4	4.02	Maatregelen verlagen zorgvragen Wmo en Jeugd	nee	€ 28.200.000	€ 1.452.000	Taakstelling op totaalbudget Wmo en jeugd, verlagen maatwerk
Programma 4	4.04	Mantelzorg	deels	€ 82.000	€ 80.000	Mantelzorgwaardering minimaliseren
Programma 4	4.06	Huiskamers	ja	€ 140.000	€ 140.000	Budget huiskamers
Programma 4	4.07	Rolstoelpool	ja	€ 10.000	€ 10.000	Afschaffen Rolstoelpool
Programma 4	4.08	Innovatiebudget	ja	€ 120.000	€ 70.000	Afbouwen innovatiebudget
Programma 4	4.10	Preventie alcohol en drugs	ja	€ 22.000	€ 22.000	Preventieve aanpak alcohol en drugs onder jongeren schrappen
Programma 4	4.11	Inzet POJ	ja	€ 319.000	€ 85.000	Inzet Praktijkondersteuners Jeugd (POJ) verlagen
Programma 4	4.12	Uitvoeringsbudget STO	deels	€ 60.000	€ 60.000	Eigen uitvoeringsbudget STO schrappen
Programma 4	4.13	Communicatiebudget STO	deels	€ 25.000	€ 25.000	Communicatiebudget STO
Programma 4	4.14	Clientondersteuning	deels	€ 309.000	€ 225.000	Zie format.
Programma 4	4.15	GGZ	ja	€ 32.000	€ 32.000	Stoppen met pilot gericht op vervuiling en verwaarlozing
Programma 4	4.16	Kinderopvang (SMI)	deels	€ 49.000	€ 49.000	Vangnetregeling voor tijdelijke kinderopvang nodig hebben versoberen.
Programma 4	4.17	Algemeen maatschappelijk werk (AMW)	ja	€ 449.000	€ 449.000	Schrappen Algemeen maatschappelijk werk
Programma 4	4.18	Sociaal-cultureel werk	ja	€ 152.000	€ 152.000	Schrappen Sociaal-cultureel werk
Programma 4	4.19	WMO-welzijnsdiensten	ja	€ 490.000	€ 490.000	Schrappen div. subsides welzijnswerk
Programma 4	4.20	Jeugd en jongerenwerk	ja	€ 549.000	€ 549.000	Schrappen jongerenwerk
Programma 4	4.21	Lokaal maatwerk jeugdgezondheidszorg (JGZ)	ja	€ 334.000	€ 110.000	Versoberen inkoop lokaal aanvullend aanbod JGZ
Programma 4	4.22	Opvoedondersteuning	ja	€ 176.000	€ 176.000	Schrappen bovenwettelijke taak
Programma 4	4.23	Geïndiceerde preventie jeugd	ja	€ 79.000	€ 79.000	Subsidie tbv ondersteuning kwetsbare jongeren en jongerenwerk
Programma 4	4.24	Ondersteuning vrijwilligers	ja	€ 25.000	€ 15.000	Digitaal aanbod afschaffen.
Programma 4	4.26	Begeleiding statushouders	ja	€ 13.000	€ 13.000	Stoppen met subsidie aan Vluchtelingenwerk
Programma 4 en 5	4.27	Inzet POK middelen	ja	€ 180.000	€ 180.000	Middelen POK middelen niet inzetten.
Programma 4	4.28	Uitstellen nieuwbouw De Wanmolen - Zetten	nvt	€ 90.000	€ 90.000	Oude Wanmolen langer in stand te houden.
Programma 4	4.29	Uitstellen nieuwbouw Meeuwenberg	nvt	€ 155.000	€ 155.000	Uitstel bouw maakt dat kapitaallasten later in de begroting komen.
Programma 4	4.30	Uittreden uit MGR	nvt	€ 4.515.252	pm	Zie format.
Programma 4	4.31	Uittreden uit BVO DRAN	nvt	€ 2.664.000	pm	Zie format.
Programma 4	4.32	Interventieteam	deels	€ 101.000	€ 101.000	In dienst nemen personele inzet voor crisis- en complexe casuïstiek.
Programma 4	4.33	Wijkgerichte GGZ	ja	€ 26.000	€ 26.000	Inhuur sociaal psychiatrische verpleegkundige bij Interventieteam.
Programma 4	4.34	Vraagafhankelijk vervoer	nee	€ 578.611	€ 17.000	Minimale ritlengte invoeren en verhogen kosten eigen bijdrage
Programma 4	4.35	Valpreventie	ja	€ 75.000	€ 75.000	Niet zelf opvangen van wegvallen landelijke middelen hiervoor.

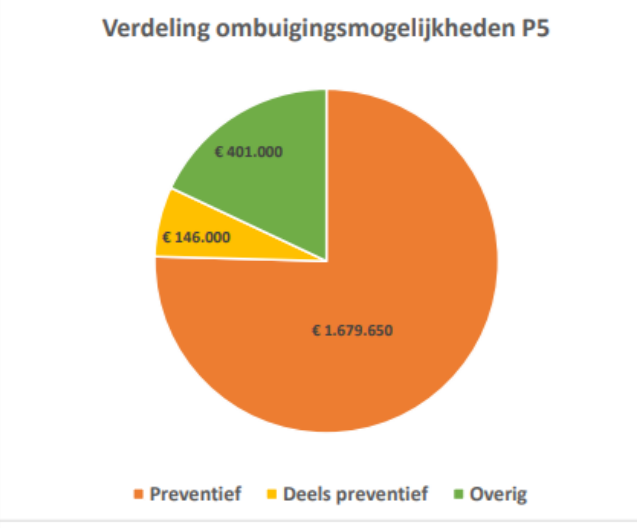

Overzicht preventieve/niet-preventieve maatregelen programma 5

Programma	Nr. ombuiging	Omschrijving	Preventief?	Budget	ombuiging	Korte toelichting
Programma 5.	5.01	Media en Letteren (Bibliotheek/ lokale omroep)	deels	€ 1.005.214	€ 60.000	Subsidies/ inzet aan de bibliotheken en het bibliotheekwerk versoberen
Programma 5.	5.02	Re-integratie	ja	€ 475.650	€ 484.650	Inzet re-integratie verlagen
Programma 5.	5.04	Subsidies Kunst en cultuur	nee	€ 150.000	€ 150.000	Subsidies kunst en cultuur versoberen of aanbod aanschaffen
Programma 5.	5.05	Kunst (optie 1)	nee	€ 20.000	€ 20.000	Onderhoud en restauratie kunst in de openbare ruimte
Programma 5.	5.07	Onderwijskansenbeleid	ja	€ 163.000	€ 80.000	Ambities Onderwijskansenbeleid bijstellen
Programma 5.	5.09	Peuterspeelzalen	deels	€ 110.000	€ 86.000	Minder inzet voor niet-toeslagouders.
Programma 5.	5.10	Leerlingenvervoer	nee	€ 117.000	€ 133.000	Diverse maatregelen versoberen leerlingenvervoer
Programma 5.	5.11	Extra screening logopedie	ja	€ 35.000	€ 35.000	Stoppen met extra screening logopedie
Programma 5.	5.12	Schoolmaatschappelijk werk	ja	€ 460.000	€ 460.000	Verlagen (of stopzetten) inzet schoolmaatschappelijk werk.
Programma 5.	5.16	Schuldhulpverlening	ja	€ 110.000	€ 110.000	Schuldhulpverlening versoberen
Programma 5.	5.18	Uitkeringen	ja	€ 100.000	€ 100.000	Verbeteren uit/doorstroom uitkeringsgerechtigden
Programma 5.	5.19	Erfgoed	nee	€ 50.000	€ 10.000	Beleid rondom erfgoed versoberen
Programma 5.	5.20	Muziekonderwijs	nee	€ 53.000	€ 33.000	Muziekonderwijs afschaffen
Programma 5.	5.21	Cultuureducatie / lokaalonderwijsbeleid	nee	€ 10.000	€ 10.000	Cultuureducatie en lokaalonderwijsbeleid afschaffen
Programma 5.	5.22	Natuur- en milieueducatie	nee	€ 45.000	€ 45.000	Stoppen met faciliteren Natuur- en Milieu educatie aan basisscholen .
Programma 5.	5.23	Bestrijding laaggeletterdheid	ja	€ 60.000	€ 60.000	Bestrijding laaggeletterdheid verlagen
Programma 5.	5.25	Uitstroom parttime werkenden	ja	€ 50.000	€ 50.000	Aframing BUIG
Programma 5.	5.28	Armoedebeleid	ja	€ 300.000	€ 300.000	Gevolgen nieuw armoedebeleid per 2026 (raadsvoorstel juni 2025)

Vraag 4. Is van alle ombuigingsopties aan te geven of dit (niet)wettelijke taken betreft (n.a.v. onze eerdere technische vragen hierover m.b.t. begroting 2025, zoals gedeeld op 8 en 16 oktober2024)?
Antwoord: Zie bijlage 3a en 3b

Vraag 5. Wanneer wordt de (analyse impact van de) meicirculaire verwacht?
Antwoord: De impact van de meicirculaire wordt op 24 juni in het college behandeld en wordt direct daarna aan de raad ter beschikking gesteld.

Vraag 6. Waarom ontbreken er nummers in de totale lijst van ombuigingen?
Antwoord: Om aansluiting te houden met de lijst van de vorige kadernota, zijn de reeds gerealiseerde ombuigingen uit de lijst gehaald.

Vraag 7. In hoeverre is er in deze kadernota ook al rekening gehouden met het VNG-meerjarenbegrotingsadvies 2026-2029?
Antwoord: Daar is zoveel als mogelijk rekening gehouden. Overigens zullen we ook rekening houden met het begrotingsadvies van de Provincie.

Vraag 8. Welke legenda hoort bij de kleuren in de tabel met effecten van de € 2,1 miljoen op de reguliere kengetallen weergegeven op pagina 36? En waarom zijn dezelfde percentages (0%) voor 4.Structurele exploitatieruimte in deze tabel deels oranje en deels groen?
Antwoord:

Signaleringswaarden kengetallen	Categorie A minst risicovol	Categorie B neutraal	Categorie C meest risicovol
1a. Netto schuldquote	<90%	90 - 130%	>130%
1b. Netto schuldquote gecorr. voor alle verstrekte leningen	<90%	90 - 130%	>130%
2. Solvabiliteitsratio	>50%	20 - 50%	<20%
3. Grondexploitatie	<20%	20 - 35%	>35%%
4. Structurele exploitatieruimte	>0%	0%	<0%
5. Gemeentelijke belastingcapaciteit	<95%	95 - 105%	>105%

In 2026 en 2027 is het resultaat € 0, daardoor oranje bij 4.Structurele exploitatieruimte, in 2028 en 2029 een kleine plus als resultaat, waardoor 4.Structurele exploitatieruimte net iets hoger is dan 0,0% en de kleur groen krijgt.

Vraag 9. Op pagina's 37 onder Financiën en 29 onder 7.1 Financiën wordt aangegeven dat "We streven naar een weerstandsratio tussen de 1,4 en 2,0." en is het beeld dat we ten aanzien van het weerstandsvermogen boven 1,4 blijven in 2026 tot en met 2029. De betekenis van verschillende weerstandsratio's voor beoordeling ontbreekt echter. Is een bijbehorende/dergelijke (waarderings)tabel te delen?
Antwoord:

Weerstandsvermogen

Om te bepalen of het weerstandsvermogen toereikend is, moet de relatie worden gelegd tussen de financieel gekwantificeerde risico's en de daarbij horende benodigde weerstandscapaciteit en de beschikbare weerstandscapaciteit. De relatie tussen beide componenten wordt in onderstaande figuur weergegeven.

$$\text{Ratio weerstandsvermogen} = \frac{\text{Beschikbare weerstandscapaciteit (buffer)}}{\text{Benodigde weerstandscapaciteit (risico's)}}$$

In onderstaande tabel wordt de waardering van de ratio weergegeven.

Waarderingscijfer	Ratio	Kwalificatie
A	> 2	Uitstekend
B	1,4 ≤ 2,0	Ruim voldoende
C	1,0 ≤ 1,4	Voldoende
D	0,8 ≤ 1,0	Matig
E	0,6 ≤ 0,8	Onvoldoende
F	≤ 0,6	Ruim onvoldoende

De gemeente Overbetuwe streeft naar een weerstandsratio tussen de 1,4 en 2. Met deze gewenste ratio (B) krijgt het weerstandsvermogen de kwalificatie "ruim voldoende". Deze kwalificatie sluit aan bij ons streven naar duurzaamheid en bestendigheid en is passend bij goed rentmeesterschap. Tevens streven we naar een minimum van € 10 miljoen aan algemene reserve.

Vraag 10. Op pagina 40 wordt in de 1e paragraaf aangegeven "de evaluatie van de formatie-uitbreiding naar aanleiding van de benchmark is tijdens de begrotingsbehandeling 2026 afgerond. Op basis van de uitkomsten wordt een voorstel gedaan of we deze formatie willen behouden in de richtlijn en dan ook financieel meerjarig willen meenemen." a) klopt 2026 of moet dat 2025 zijn aangezien begroting 2026 nog niet behandeld is en b) wat is het effect per jaar van een eventueel (meerjarig) financieel voortzetting in 2026 – 2029 van de tijdelijk 10,2 fte formatie-uitbreiding in 2025 en waar wordt (mogelijk) gezocht voor eventuele dekking?

Antwoord:

a) Het jaar 2026 is correct. Na de zomer van dit jaar ronden wij de evaluatie van de formatie-uitbreiding af. Eventuele financiële consequenties daarvan verwerken wij in de begroting 2026 die uw raad in november behandeld.

b) De totale 10,2 fte formatie-uitbreiding staat gelijk aan afgerond 1 miljoen euro structurele uitbreiding van het P- budget. Voor de eventuele dekking daarvan (of een deel) zal het college met een voorstel komen.

Vraag 11. Klopt het dat ombuiging 1.04 hondenuitlaatplekken vanaf 2026 een aanvullende ombuiging voor hondenbezitters is, op de verhoogde hondenbelasting met 10% vanaf 2025?
Antwoord: Ja, dat klopt.

Vraag 12. Ombuiging 2.14 subsidie TVAN: in hoeverre is dat een subsidie of een vergoeding voor uitvoering van activiteiten/taken door TVAN voor Overbetuwe specifiek en/of de regio?
Antwoord: Het is een vergoeding voor uitvoering van activiteiten/taken door TVAN.

Vraag 13. Hoe verhoudt ombuiging 5.28 Armoedebeleid zich tot het voorstel “Voorbereidende vergadering Beleidsplan armoedebeleid 2026-2032 ''Bijdragen aan bestaanszekerheid'' welke op 3 juni 2025 in de voorronde cluster inwoners als agendapunt 2 wordt behandeld? Klopt het dat door voorgenoemde voorbereidende vergadering vooruit wordt gelopen op ombuiging 5.28?
Antwoord: Ja, dat klopt

Vraag 14. Wat is de impact van voorgestelde ombuigingen 7.10 ICT-projectenbudget en 7.27 ICT eenmalige lasten op de ICT-samenwerking met Gemeente Lingewaard?
Antwoord: De impact van deze voorgestelde ombuigingen op de ICT-samenwerking met Lingewaard is gering.
Bovenvermelde budgetten worden ingezet voor de (door)ontwikkeling van onze eigen informatisering. Dit speelt zich af op applicatieniveau. Hierbij kan gedacht worden aan het uitbreiden van functionaliteit binnen de applicaties (en hierdoor efficiënter kunnen werken) of het leggen van koppelingen tussen applicaties. Daarnaast gebruiken we deze budgetten om onvermijdelijke kosten op te vangen voor noodzakelijke wijzigingen in applicaties als gevolg van wetswijzigingen. Het werk wat hieruit volgt vindt voor het overgrote deel in Overbetuwe zelf plaats.
Indirect kan verlaging van deze budgetten geringe impact hebben op de ICT-samenwerking. Door temporiseren of niet uitvoeren van projecten kan het zijn dat we minder of op een later moment inzet van systeembeheer vragen.

1.4 Technische vragen Elvira Patelias

Nagekomen vragen

Vraag 1: Over ombuiging 4.35 Valpreventie: welke kosten gaan terugkomen als dit wegvalt?

Antwoord: Er is geen direct financieel risico. Het betreft het uit eigen middelen continueren van een landelijk preventie aanpak waarvan de baten vooral bij de zorgverzekeraar landen. Indirect is het wel zo dat betere mobiliteit ook bijdraagt aan langer en fitter thuis wonen. Daar hebben wij voor- (minder huishoudelijke hulp) als nadelen van (langer thuiswonen = grotere populatie die uiteindelijk mogelijk alsnog een beroep doet op huishoudelijke hulp). Dit laat zich echter moeilijk becijferen.